תולין פרק עשרים שבת

הלכה ברורה. כגוונים שלא יהא בה מחלוקת: **ג' עבירות.** כשאר ישפוטו ממחיר יוכו ונביאים בכסף יקסמו: **ג' פורעניות.** שלא תחרש עיין תהיה ולבמות יער: **ויועליך בכחלה.** ואחר כך יקרא לך עיר הצדק לשרות בה שכינה: **אי בעלי יהירי.** ישראל מתייחרים בגלוריות ובמלבושי יהירות כפרעה הלוי: **בעלי אמנושי.** יבטלו מסיחים ומדיחים[ט] המשגיחים אותו: **סגיך.** הם גסי הרוח שמגדלין עצמן לשון ישגה מאד (איוב ח) ואת"כ ואשירה כל בדיליך אלו אוסף[ט] המבדילים שונאי ישראל מן הקב"ה כשקריהם ובפחזותם: **בעלי דייני.** רשעים מישראל שמטין דין: **בעלי.** מעל ישראל: **גזירפטי.** נוגשי שוטרי עובדי כוכבים[י]: **שנעשו מקל לחוזיהם.** לשמשיהן נותנין יד והויין להן לחוזק ומור לא תהיה שלית ואזמין את פלוני לב"ד אם לא תרבה שכר ואחר פסק דין לא תרדנו ליכנס למשכנו: **שבט מוטיים.** מקל אגרופין של מוטלים היינו דיינים רשעים שת"ח שבמשפמותם להם למקל ולאגרוף שעל ידיהם היו מעמידין אותן ומתפין עליהם ועושין סניגורן לדבריהם: **לדייני בור.** שהבטחת אותן ת"ח מעמידין דייני בור לדון את כל הבא והרבה דינין שאין נמלכים בהן ומטין אותן: **כפיכם נגואלו בדם אלו הדיינין.** שכפיהן פשוטין לקבל שוחד ומטין את הדין ונוטלין ממון מן הנצלים שלא כדין ונותנו לשכנגדו והרי הוא כנוטל נשמתו: **סופרי הדיינין.** שכותבין שטרות של רמיה: **עורכי הדיינין.** מלמדין את בעלי דינין לטענון: **עמו.** מכלל דעד השתא לא: **זכה לחצן המשפט.** שכנגד הלב שהיה גדול ממנו וקודם למשה נגלית שכינה על אהרן כדכתיב (שמואל א ב) הנגלה נגליתי אל בית אביך ונאמרה לו נבואה של מצרים הכתובה (ביחזקאל כ) עד וימרו בי ואעפ"כ לא נתקנא בו בזאת: **כני כשכר.** שם מקום: **כילה מהו.** לנטותה בשבת: **כשופא.** הומלו"ן שגדל על ההגא מהו בכרמא ירק הוא וכלאים בכרם או אינן הוא ואינו כלאים בכרם: **ולישלח להו.** לד היתר בה: **כדרמי בר יחזקאל.** כרך עליה חוט או משיחה: ומשני **לפי שאינן בני תורה.** ומקילי טפי: **עירבוכא.** כלאים: **וקי"ל.** בברכות בפרק כילד גבי עלה וה"ה לכלאים שאף היא מצוה התלויה בארץ ואינה מוהגת מן התורה אלא בארץ: **יהיב פרוטה לתינוק נכרי.** קסבר בתוך לארץ שרי ומיהו כל כמה דאפשר משני שלא ילמדו להקל: ולא

הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד: תניא רבי יוסי בן אלישע אומר אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל [ח]שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל שנאמר [1]שמעון נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית ישראל המתעבים משפט ואת כל הישרה יעקשו בונה ציון בדמים וירושלים בעולה ראשיה בשוחד ישפוטו וכהניה במחיר יורו ונביאיה בכסף יקסמו ועל ה' ישענו וגו' [2]רשעים הן אלא שתלו בטחונם במי שאמר והיה העולם לפיכך מביא הקב"ה עליהן ג' פורענויות כנגד ג' עבירות שבידם שנאמר [2]לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיין תהיה והר הבית לבמות יער [א]ואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים מישראל שנאמר [3]ואשיבה ידי עליך ואצרוף כבור סגיך ואסירה כל בדיליך ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה וגו' [3]אמר עולא [3]אין [3]ירושלים נפדה אלא בצדקה שנאמר [4]ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה אמר רב פפא אי בטלי יהירי בטלי אמנושי אי בטלי דייני בטלי [ט]גזירפטי אי בטלי יהירי בטלי אמנושי דכתיב ואצרוף כבור סגיך אי בטלי דייני בטלי גזירפטי דכתיב [5]הסיר ה' משפטיך פנה אויבך אמר רבי מלאי משום ר"א בר' שמעון מ"ד [6]שבר ה' מטה רשעים שבט מושלים שבר ה' מטה רשעים אלו הדיינין שנעשו מקל לחזניהם שבט מושלים אלו ת"ח שבמשפחות הדיינין מר זוטרא אמר אלו תלמידי חכמים שמלמדים הלכות ציבור לדייני בור אמר ר"א בן מלאי משום ר"ל מאי דכתיב [7]כי כפיכם נגואלו בדם ואצבעותיכם בעון שפתותיכם דברו שקר לשונכם עולה תהגה כי כפיכם נגואלו בדם אלו הדיינין ואצבעותיכם בעון אלו סופרי הדיינין שפתותיכם דברו שקר אלו עורכי הדיינין לשונכם עולה תהגה אלו בעלי דינין ואמר רבי מלאי משום ר' יצחק מגדלאה מיום שפירש יוסף מאחיו לא טעם טעם יין דכתיב [8]ולקדקד נזיר אחיו ר' יוסי בר' חנינא אמר אף הן לא טעמו טעם יין דכתיב [9]וישתו וישכרו עמו מכלל דעד האידנא לא (הוה שיכרות) ואידך שיכרות הוא דלא הוה שתיה מיהא הוה ואמר רבי מלאי בשכר [10]וראך ושמח בלבו זכה לחשן המשפט על לבו: שלחו ליה בני בשבר ללוי כילה מהו כשותא בכרמא מהו מת בי"ט מהו אדאזיל נה נפשיה דלוי אמר שמואל לרב מנשיא אי חכימת שלח להו שלח להו כילה חזרנו על כל צידי כילה ולא מצינו לה צד היתר ולישלח להו כדרמי בר יחזקאל לפי שאינן בני תורה כשותא בכרמא עירבובא ולישלח להו כדר"ט דתניא [11]כישות ר' טרפון אומר אין כלאים בכרם וחכמים אומרים כלאים בכרם וקי"ל [11]כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל לפי שאינן בני תורה מכריו רב האי מאן דבעי למיזרע כשותא בכרמא ליזרע רב עמרם חסידא מנגיד עילויה רב משרשיא יהיב ליה פרוטה לתינוק נכרי וזרע ליה ולית ליה לתינוק ישראל אתי למיסרך ולית ליה לגדול נכרי אתי לאיחלופי בישראל מת שלח להו מת לא יתעסקו ביה לא יהודאין ולא ארמאין לא ביום טוב ראשון ולא ביום טוב שני איני והאמר רבי יהודה בר שילת אמר רבי אסי עובדא הוה בבי כנישתא דמעון ביום טוב הסמוך לשבת ולא

ולישלח להו בר"ט. הא לא פריך ליתלח להו כר' יאשיה דאמר מיהו חייב עד שיחלב חטה ושעורה וחרלן במפולת יד דשמא הם לא שתלו כשותא בכרמא מהו אלא היכא שעשה כדין איסור כלאים ג' מינים כאחד ועוד שמא לא ס"ל כר' יאשיה ואע"ג דקי"ל כר' יאשיה בספ"ק דקדושין (דף לט.) מ"ל לא להריתו [ב][לא] קי"ל כר' יאשיה ואמר נמי בברכות פרק מי שמתו (דף כב.) נהוג עלמא כתלת סבי כר' אליעי בראשית הגז כרבי יאשיה בכלאים כר' יהודה בן בתירא בדברי תורה מיהו י"ל שלא היו סבורין כן דהא קאמר נמי נהוג כרבי יהודה בדברי תורה ואפ"ה פליגי עליה אמורא טובא בשמעתא דהתם וקאמר נמי כרבי אליעי בראשית הגז דאמר מיהו נהג אלא בארץ ואפ"ה אמרינן בחולין בשילהי פ' הזרוע (דף קלב.) אמר רב חסדא האי טבחא דלא מפרש ממנתא ליהוי בשמעתא דה' אליהי ישראל ואמר נמי דרבא קנים אטמא ואפילו רב נחמן גופיה דאמר נהוג עלמא כתלת סבי אמר התם דקנים גלימא וא"ת נהי דלא ס"ל כר' יאשיה מ"מ ליתלח להו כרבי יאשיה דכל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל וי"ל דלא שייך למימר הכי אלא בחין בשל איסור דהתמיהו חוטבו מין היתר בארץ הלכה כמותו בחו"ל אבל בדבר שאינו תלוי אלא בזריעה חטה ושעורה וחרלן במפולת יד בהא לא אמר הלכה כמותו בחו"ל. מ"ר:

רב עמרם חסידא מנגיד עליה ר' משרשיא יהיב ליה פרוטה לנכרי בו'. קשיא לי אמאי הא אמרינן לעיל דהלכה כר"ט דמיקל בחו"ל ולכך לומר דבמקומם לא היו בני תורה: **ולית** ליה לתינוק ישראל. אומר רבי שקבלה הוא בידיהו שזה המקשה רב אחא בר יעקב והיינו הא דאמר בעירובין בשילהי בכל מערבין (דף מ: ושם) גבי ברכת זמן על הכוס ביה"כ דמפרש התם דלא אפשר דהיכי ליעביד כו' ליתביה לתינוק לית הלכתא כרב אחא בר יעקב דילמא אתי למיסרך ולא מצינו במקום אחר דאית ליה לרב אחא האי סברא וי"מ דהוא הוהו דפ' בתרא דנדה (דף סז:) דלתקון ביממא דתמניא משום גבני ולא מייתינן לסרך בתה במקום לוכך ולא נהירא דמאי שנא דנקיט טפי רב אחא בר יעקב מכל שאר אמורא דהתם ועל הא דהתם אומר ר"ת שמותר ליתן לתינוק לשתות כוס של ברכה כי מיקלע מילה ביה"כ ולא מייתינן דילמא אתי למיסרך יין שאין זה מנהג [בקבוע] ולא דמי לכוס ביה"כ דאי הוו יהבי ליה אתי למיסרך אף כשיהיה גדול כיון שעושין מנהג לשתות בכל שנה ושנה ביה"כ:

יוס

מסורת הש"ס

ט) [יבמות סב. ע"ש כ"כ ת. ע"ש], כ) [יומא ט:], ג) סנהדרין לא., ד) [ע"ל ישראל מ"ל בתמ"ס ומטיל יע"ש מ"ש על הגליון סנהדרין לח.], ה) [נער הערוך ערך גז ז' נאמי דפאמי פי' פרישי וטוטרי הטרים ובערוך יהיר גרס גזירפטי פי' רשעים], ו) [תוספ' סוף פרק ג דכלאים], ז) בכרכות לו., ח) בס"א: יבטלו המיתין בגלוים, ט) בס"ה: המיתין, י) בס"ה: שוטרי מלכות. כ) כ"כ הרש"ל והריטב"ן מתקי.

לעזי רש"י

הומלו"ן. כשות.

מוסף רש"י

שנאמר כו' ואצרוף כבור סיגיך. תעבירנה כגן [שנודרין צ"ל]. בדיליך. המובדלים לרלאי עם [שם]. יהירי. נמי ריח מיסרלא [שם]. אמנושי. פרסים מכספין בתלמרן ישראל, נמס' שבת (נמ"ל עה.) פלוגתא אילה נמ"ל אמנושי תרסי ואיכא מ"ד נדוסי עמו"ס [שנהדרין שם]. גזיפטרי. שוטרים עכו"ם החוכנין את ישראל מקלות [שם]. בטלי אמנושי דכתיב ואצרוף כבור סגיך. רבים וגדולים נגמותם, כשאצרוף ואחלקם אור אחרים כל בדיליך, אמנושי, הכבלים מילאת המקום. סגיך. כמו רב. דמתרגמינן סגי [שם]. הסיר ה' משפטיך. כמו שופטיך. פנה אויביך. גזיפטרי [שם]. כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל. דכיון דאינה מן התורה אלא אחר המיקל [ברכות לז.].

רבינו חננאל

דוה שהשיב רב מנשיא לבני בי בשבר, על הכילה ועל הכשות בברם ועל המת בי"ט

עין משפט נר מצוה

[ט] א מי' פכ"ג מהל' סנהדרין הלכה ט ע"ש מגיד לאין לו עונש"ע ח"מ סי' ח סע"ק כ:

[ט] ב מי' פ"י מהל' מתנות עניים הלכה ח סמ"ע עשין קסב טור רי"ד סי' רמז:

תורה אור השלם

1 שמעו נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית ישראל המתעבים משפט את כל הישרה יעקשו: בנה ציון בדמים וירושלים בעולה: ראשיה בשחד ישפטו וכהניה במחיר יורו ונביאיה בכסף יקסמו ועל יי ישענו לאמר הלוא יי בקרבנו לא תבוא עלינו רעה: מיכה ג ט-יא

2 לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלם עיין תהיה והר הבית לבמות יער:

מיכה ג יב

3 ואשיבה ידי עליך ואצרף כבר סיגיך ואסירה כל בדיליך: ישעיהו א כה

4 ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה:

ישעיהו א כז

5 הסיר יי משפטיך פנה איבך מלך ישראל יי בקרבך לא תיראי רע עוד: צפניה ג טו

6 שבר יי מטה רשעים שבט משלים:

ישעיהו יד ה

7 כי כפיכם נגאלו בדם ואצבעותיכם בעון שפתותיכם דברו שקר לשונכם עולה תהגה:

ישעיהו נט ג

8 ברכת אביך גברו על ברכת הורי עד תאות גבעת עולם תהיין לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו:

בראשית מט כו

9 וישא משאת מאת פניו אלהם ותרב משאת בנימן ממשאת כלם חמש ידות וישתו וישכרו עמו:

בראשית מג לד

10 ויחר אף יי במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו: שמות ד יד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com